

Vihasisältö myy – miksi rage-baiting on tehokas tapa saada somessa näkyvyyttä?

Toimittaja Sofia Mörö

Haastattelussa Tampereen yliopiston väitöskirjatutkija Esko Nieminen

Tomittaja Sofia Mörö

Esko Nieminen, toimit väitöskirjatutkijana Tampereen yliopistolla ja teet väitöskirjaa polarisaatiosta sosiaalisen median poliittisissa keskusteluissa. Viime aikoina sosiaalisessa mediassa päätä on nostanut ragebait eli vihasyötti ilmiö. Rage-baitingissa keskeistä on tehdä vihaa ja raivoa viljelevää sisältöä, jonka tavoitteena on kerätä näkyvyyttä ja huomiota sisällön tuottajalle. Mutta vihaa viljelevä sisältö sosiaalisessa mediassa ei kuitenkaan ole ilmiönä ihan silleen täysin uusi. Miten rage-baiting eroaa muusta aggressiivisesta verkkokäyttäytymisestä, kuten vaikka trollauksesta?

Esko Nieminen

Trollaaminen on vanha kuin synti ja siinä ehkä tavoitteena on niinku mennä suurempaa sinne syvään päätyyn ja hakea reaktioita juurikin sieltä muilta käyttäjiltä, kun taas sitten rage-baiting on enemmän passiivista ja se toimii niin, että se sieltä lähtee leviämään ja sitten ihmiset kuitenkin tarttuu siihen syöttiin, mistä sen nimikin sitten tulee. Siinä ei välttämättä suoraan haeta niitä reaktioita vaan ne tulee vähän niinku itsestään, ja tota se on yleistynyt hyvin paljon tosiaan viime aikoina ja selkeästi ainakin jokin tässä vihamielisessä sisällössä toimii.

Tomittaja Sofia Mörö

Ja se onkin levinnyt. Esimerkiksi Tiktokissa käyttäjänimellä Stagala esiintyvä sisällöntuottaja on puhuttanut viime aikoina ragebait -sisällöllään Suomessa. Ja hänen lisäksi maailmalla on useita muitakin sisällöntuottajia, jotka hyödyntää rage-baitingia. Miksi juuri viime aikoina on noussut useita rage-baitingia tietoisesti hyödyntäviä sisällöntuottajia?

Esko Nieminen

Tuntuu niinku moni asia somessa yleensä, niin kyllä se on enemmän tai vähemmän semmoisesta trendistä kyse, että kun yks löytää sen asian, mikä toimii, niin sitten syntyy aika isoja liikkeitä, myös sitten niitä, jotka hyödyntävät ihan samaa mekanismia ja tota siinä missä ihmiset viettää suomessa enemmän aikaa, niin mä sanoisin että myös ihan se että lyhyet videot on yleistynyt myös suomessa niin paljon, niin se helpottaa myös semmoisen yksinkertaisen, mutta todella koukuttavan sisällön

tuottamista, mikä tässä tapauksessa sitten pyrkii herättämään niitä negatiivisia tunteita.

Tomittaja Sofia Mörö

Ja tunnereaktioiden avulla kerätäänkin sitten näitä reaktioita somesisältöön. Niin mikä on sitten vihan rooli tunnereaktiona sosiaalisessa mediassa?

Esko Nieminen

Se on ihan tutkittu tosiasia, että negatiivinen ja vihainen sisältö leviää huomattavasti helpommin. Voidaan toki miettiä, että miksi, mutta varsinkin poliittisessa kontekstissa sitä on havaittu jo sieltä ihan somen alkuajoista lähtien. Että siinä, missä joskus tuota Twitter oli ehkä se edelläkävijä, niin nyt sitten muut alustat on tullut siihen mukaan. Ja niin, ehkä minua viisaammat psykologian taitajat tietää, että mistä se sitten lopulta johtuu, että viha herättää just niin paljon fiiliksiä, että se sisältö sitten oikeasti lähtee leviämään ihan silleen kulovalkean tavoin.

Tomittaja Sofia Mörö

Miksi tällä rage-baitingilla saadaan niin helposti näkyvyyttä ja moni käy kiinni vihasyöttiin, vaikka tiedostaisi, että antaisi näkyvyyttä itsensä mielestä kyseenalaiselle sisällöntuottajalle?

Esko Nieminen

No koska aiheesta on aika vähän tutkimusta, niin menee hyvin mutuiluksi, mutta mä kokisin, että koska nyt huomiotalousajassa eletään niin sekin, että sä oot antanut sille videolle edes vähän aikaa, niin jos sä et jotenkin reagoi siihen, niin tuntuu siltä, että se aika menee hukkaan. Ja sitten toisaalta se on tehty myös todella helpoksi, että some alustojen logiikat toimii kuitenkin niin, että kannustetaan siihen, että on vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja no, ihan videot tekee hyvin helpoksi sen, että pystyy reagoimaan. Tietyllä tavalla yleensä, mutta reagoimaan kuitenkin.

Tomittaja Sofia Mörö

Voisiko sitten tää rage-baitingin yleistymisen heijastaa sitä mitä yhteiskunnassa tällä hetkellä tapahtuu, esimerkiksi polarisaatiota ja arvojen eroamista?

Esko Nieminen

Se on ihan hyvin mahdollista, että toki riippuen siitä, että minkälaista se sisältö on, niin varmasti tota ihan elämästä löytyy polttoainetta sitä varten, mutta sitten toisaalta, koska kyse on myös trendistä niin, pitää ehkä seurailta pidemmän aikaa ja tota katsoa, miten niinku yhteiskunnallinen kehitys sitten myös liittyy siihen, että mihin tämä kyseinen ilmiö on menossa.

Tomittaja Sofia Mörö

Mitä mahdollisia ongelmia sitten rage-baiting voi aiheuttaa?

Esko Nieminen

No tällainen kuitenkin viha herättävä sisältö ei tota varsinaisesti ainakaan lisää semmoista niinku somen hyvää tai keskustelevaa puolta. Se yksipuolistaa hyvin paljon sitä, että mitä somesta saa ja sitten toisaalta myös näkisin, että sisältö yksipuolistuu myös jonkun verran, jos mennään aina siihen, että pyritään sillä kettuilulla herättämään reaktioita.

Tomittaja Sofia Mörö

Onko tässä rage-baitingissa sitten kanssa vaara, että misinformaatio leviäisi?

Esko Nieminen

On se mahdollista. Mä tota henkilökohtaisesti oon törmännyt hyvin paljon ruoka Tiktokissa erinäiseen rage-baitingiin, mikä sitten niinku toisaalta on tyhmää, mut koska on vaikeampi tietää, että mikä on totta ja koska ihmisiä on moneen junaan, niin tottakai tällaiset ehkä, sanotaanko hahmoisemmat ja ehkä silleen hienovaraisemmat ragebaitit voi mennä aika täysillä läpi ihmisille. Ja se sitten voi johtaa erilaisiin ongelmiin kyllä, että näkisin että siinä on kyllä selkeä yhteys.

Tomittaja Sofia Mörö

Mikä on sitten algoritmin rooli ragebaitin leviämisessä?

Esko Nieminen

No tosiaan tosiaan viha on aika tehokas, tehokas keino tuota kerätä reaktioita ja sitten mitä enemmän reaktioita saa, niin sitä enemmän algoritmit myös tykkää niistä, jotka reaktioita herättää. Eli kyllähän se on varsin tehokas, että se on tän hetken kyllä semmoinen yksi helpoimmista keinoista varmasti kerätä erinäisiä, vihaisia kommentteja ja toisaalta sitten tota uudelleenjakoa ja kaikkea muuta semmoista, mikä nyt yleensäkin nostaa somefeedeissä tota sisältöä ylöspäin. Toki on mysteeri, että miten erinäisten alustojen algoritmit toimii, mutta kyllä se perusajatus on kuitenkin kaikissa sama.

Tomittaja Sofia Mörö

Kun sanoit, että algoritmi vähän niinku tykkää tällaisesta sisällöstä, niin voisiko somealustat ottaa vastuuta tästä, että voisivat vaikka jotenkin hallita ragebaitin leviämistä?

Esko Nieminen

Joo kyllä, kyllä koko ajan puhutaan ainakin siitä, että alustalla pitäisi olla suurempi rooli siinä, että minkälaista sisältöä saa ja tota voi postata ja varsinkin niinku Tiktokista keskustellaan ihan jatkuvasti siitä, että minkälainen sisältö on suotavaa.

Näkisin, että se on ehkä sitä samaa kanttia kaiken mis- ja disinformaation sun muun semmoisen arveluttavan sisällön kanssa. Mutta sitten todellisuus on kuitenkin se, että sen valvominen on taas ihan eri asia, että ehkä tulevaisuudessa voidaan nähdä jotain tekoälyjä tämmöisten sisältöjen kitkemiseksi tai edes niinku jonkinlaisten disclaimerien laittamiseksi, mutta siitä ollaan vielä aika kaukana.

Tomittaja Sofia Mörö

Miten sitten tavallisena somen käyttäjänä ragebait -sisältöön kannattaa suhtautua?

Esko Nieminen

Sanoisin, että on hyvä muistaa, että kyseessä on kuitenkin some, ja että ei kannata antaa tunteille liikaa valtaa, vaikka se tuntuisikin juuri aika helpolta reagoida. Paras asia mitä tota voidaan niinku ehkä ragebait -sisällön kanssa tehdä on unohtaa se, että on katsonut sitä videota sen x määrän aikaa, ja siirtyä vaan seuraavaan tai sitten vaikka laskea puhelimen alas. Huomiotta jättäminen on kuitenkin ehkä isoin asia, mitä voi tehdä tällaisille sisällöntuottajille.